

ΑΡΧ.

ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΥ ΝΙΝΟΛΑΚΙ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ

Καθηγητοῦ ἐν τῷ Γυμνασίῳ Χανίων

ΛΟΓΟΣ ΕΠΙΜΝΗΜΟΣΥΝΟΣ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΟΙΔΙΜΟΝ ΕΘΝΟΜΑΡΤΥΡΑ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΝ ΤΡΕΒΕΝΩΝ ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΝ

Ἐκφωνηθεῖς

τῇ 16ῃ Ὀκτωβρίου ἐν τῷ ἐν Χανίοις Καθεδρικῷ ναῷ τῶν Εἰσοδίων
κατὰ τὸ ἐνταῦθα τέλει δὲν μνημόσινον

ὑπὸ

τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν Ἑλλήνων ἐν Κρήτῃ

ΕΝ ΧΑΝΙΟΙΣ

Ἐκ τοῦ Ἐθνικοῦ Τυπογραφείου

1911

Ἐτυπώθη τῇ ἐγκρίσει τῆς Σεβαστῆς Ἐκτελεστι-
κῆς Ἐπιτροπῆς καὶ διενεμήθη δωρεάν.

E.M.S.

Ἐντιμοὶ Κύριοι Βασιλικοὶ Ἐπίτροποι, Σεβαστοὶ
τῆς Πατρίδος ἀντιπρόσωποι καὶ λοιπὴ πεν-
θηρόρος ὀμήγυρις!

Ἄλγος ψυχικὸν συνέσχε τὰς ψυχὰς πάντων ἡμῶν,
ὅτε ἀπὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἢ ταχύτερος φήμη ἐκόμισε
μέχρις ἡμῶν τὴν σπαραξικάρδιον ἀγγελίαν ὅτι ὁ περι-
κλεὴς Ποιμενάρχης Γρεβενῶν Αἰμιλιανὸς ἐδολοφονήθη.
Φωνὴ πενήθηρος, διαπλέουσα τὸ Αἰγαῖον καὶ Κρητικὸν
πέλαγος, ἀνήγγειλε καὶ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Πατρίδι τὸν τρα-
γικὸν θάνατον μιᾶς τῶν πνευματικῶν κορυφῶν τοῦ
ἡμετέρου Γένους, αἱ δὲ ἡμερίδες, ὡς ἄλλος κώδων
νεκρικὸς, διεσάλπισαν πανταχοῦ τὸ θλιβερὸν ἄκουσμα.
Μόλις τὰ δάκρυα ἡμῶν εἶχον ἀποξηρανθῆ διὰ τὴν
σκληρὰν δολοφονίαν τοῦ ἀειδίου Μητροπολίτου Κο-
ρυτσᾶς Φωτίου, καὶ ἡ πληγὴ, ἣν εἶχε καταφέρει ἐπὶ
τοῦ Ἐθνικοῦ ἡμῶν σώματος ἡ δολοφόνος χεὶρ, εἶχεν
ἐπουλωθῆ, ἰδοὺ καὶ πάλιν σήμερον ἔρχονται ἄφθονα
νὰ καταρρεύσωσι διὰ τὴν ἐπίσης σκληρὰν καὶ ἀπάν-
θρωπον δολοφονίαν ἑτέρου ἐνδόξου Ἀρχιεπίτου. Μό-
λις τὸ πάθος εἶχε καταπραυνθῆ, καὶ τὸ Γένος καὶ ἡ
Ἐκκλησία υποβάλλεται αὖθις εἰς δοκιμασίας δριμυ-
τάτας διὰ τὴν στέρησιν λειτουργοῦ, ὅστις ἐν τῷ κατ'
ἐπίγνωσιν ἱερῷ αὐτοῦ ζήλῳ ὑπὲρ τῶν καταπατου-
μένων Ἐθνικῶν δικαίων, ἀνεδείχθη στερρὸς τῆς Ἐκ-
κλησίας καὶ τῆς Πατρίδος πρόμαχος, πατὴρ ἀγαθὸς

καὶ τοῦτ' αὐτὸ «καλὸς ποιμὴν τιθεὶς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν προβάτων».

Ἡ ἀπώλεια ἀνυπολόγιστος, ἡ συμφορὰ ἀνερμήνευτος! Ἐδυσεν ὁ ἀστὴρ τῆς Ἐκκλησίας τῶν Γρεβενῶν, εἰγήσεν ὁ μεγαλοφωνότατος κῆρυξ τῆς Ἐθνικῆς Ἰδέας. Ναὶ! ἔπεσεν ὁ Αἰμιλιανὸς καὶ ἡ Ἐκκλησία θρηνεῖ ἓνα τῶν μαχιμωτέρων καὶ ἐμπειροτέρων αὐτῆς στρατιωτῶν ἀπέθανε καὶ τὸ ἔθνος δακρυροεῖ ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ ἑνὸς τῶν φιλοπατρίδων καὶ χρηστῶν αὐτοῦ προμάχων. Ἐκάμφθη ὁ γίγας τὴν ψυχὴν καὶ ἀδαμάντινος τὴν θέλησιν, ἡ δὲ Πατρίς καὶ ἡ Ἐκκλησία κύπτουσα σπένδει δάκρυ εὐγνωμοσύνης ἐπὶ τοῖς πόνοις καὶ ἀγῶσι τοῦ ἐνδόξου αὐτῆς μαχητοῦ. Ἐγὼ δὲ ὁ συμμαθητὴς αὐτοῦ καὶ φίλος, ὁ συλλειτουργὸς καὶ συστρατιώτης, ὁ ἐξ ὄψεως τὸν ἄνδρα γνωρίσας καὶ τῶν γλυκερῶν ρημάτων τῆς θείας Σοφίας μετ' αὐτοῦ ἐπὶ ἑπταετίαν ἐνωτισθεὶς, ἀποδίδων αὐτῷ τὸν τελευταῖον χαιρετισμὸν, ἀνῆλθον, ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Πατρίδος μου ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ τούτου τόπου καθ' ἣν στιγμὴν ἡ Σεβαστὴ τῆς Πατρίδος ἀντιπροσωπεῖα, μνημῶν τῶν ἱερῶν αὐτῆς παραδόσεων περὶ τοῦ πρὸς τοὺς ὑπὲρ Πατρίδος ἀγωνισθέντας ὀφειλομένου σεβασμοῦ, διωργάνωσε τὸ ἐπιβλητικώτατον τοῦτο ἱερὸν μνημόσυνον καὶ συνεκάλεσε τὸν λαόν, ὅπως δεηθῆ τοῦ Κυρίου ὑπὲρ τῆς ψυχῆς τοῦ ἡρώϊκου τῆς Πατρίδος τέκνου. Τῆς φιλίας ὁμως καὶ τοῦ συναδελφικοῦ καθήκοντος ἡ φωνή, ἣτις παρῶρμησέ με πρὸς τὸν λόγον, ἄς μὴ νομισθῆ ὅτι θέλει ἀρκέσει, ἵνα

μοι μεταδῶση τὴν ἀπαιτουμένην δύναμιν, ὅπως ὁμιλήσω ἐπαξίως τῶν ἀρετῶν τοῦ ἀοιδίου Ἰεράρχου καὶ τῶν δικαίων ἀξιώσεων τῆς Σεβαστῆς ὁμηγύρεως.

Οὔτε ἐμὸν, οὔτε τῆς παρούσης ὥρας ἔργον εἶναι νὰ ἀναγράψω ἀκριβῆ εἰκόνα τοῦ βίου καὶ τῶν περιπετειῶν τοῦ πολυκλαύστου φίλου καὶ ἐνδόξου Ἰεράρχου. Ἀναγκαῖον ὁμῶς θεωρῶ νὰ δηλώσω δι' ὀλίγων, πῶς καὶ ἐκ τίνων περιστάσεων κατώρθωσεν ὁ ἀοιδίμος νὰ καταστῆ ἐν ἡμῖν ὁ εὐγενέστερος τύπος τῆς Ἀρχιερωσύνης, ἡ τιμιωτέρα τοῦ θειοτάτου αὐτῆς ἀξιώματος ἐκδήλωσις.

Τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, ὅπερ ἀνέκαθεν ἀναζητεῖ τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐντὸς τῶν ἐρήμων καὶ μεταξὺ τῶν ταπεινῶν τῆς γῆς ἐξελέξατο καὶ αὐτὸν, ἵνα ὑπερασπίσῃ τὰ δίκαια τῶν ἀδικουμένων δούλων ἀδελφῶν του. Κατήγετο ἐκ πτωχῆς μὲν, ἀλλ' εὐσεβοῦς καὶ ἐγκρίτου οἰκογενείας τοῦ Ἰκονίου καὶ ὠνομάζετο κατὰ κόσμον Χριστόδουλος Λαζαρίδης. Διδαχθεὶς τὰ πρῶτα γράμματα ἐν τῇ τουρκοφώνῳ πατρίδι του, παρελήφθη εἶτα ὑπὸ τοῦ πρὸς μητρὸς θεῖου αὐτοῦ Ἰωάννου, διατελοῦντος τότε διοικητοῦ Μοσχονησιῶν. Τυχῶν δὲ παρ' αὐτῷ ἐλευθερίου ἀγωγῆς καὶ παιδείσεως, ἐξέμαθε τελείως τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἣν δὲν ἠδύνατο νὰ μάθῃ ἐν τῇ τουρκοφώνῳ οἰκογενεῖα αὐτοῦ, καὶ ἐνεκολπώθη τὰ γλυκερὰ νόματα τῆς παιδείσεως, ἣν ἐνσταλάζουσιν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν νέων τὰ καλὰ τῶν οἰκείων παραδείγματα καὶ ἡ θεωρητικὴ τῶν διδασκάλων ἐρμηνεία. Ὁ πρὸς τὴν Πατρίδα λοιπὸν ἔριος καὶ τῶν κοινωφελῶν πράξεων

ὁ ζῆλος πρὸς δὲ καὶ τὸ ἔμφυτον ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ φρόνημα τῆς εὐσεβείας περιποίησαν αὐτῷ καὶ τῆς Θεολογικῆς μαθήσεως τὸν ἔρωτα καὶ τῆς ιερωσύνης τὸν ζῆλον, ἧς τὸ ἐπάγγελμα ὁ νεαρὸς Χριστόδουλος, ἐκ τοῦ παραδείγματος τῶν ὁμηλικῶν καὶ ὁμοταγῶν αὐτοῦ, δὲν ἀπετράπη νὰ θεωρήσῃ ὡς τὸ σεμνότερον καὶ ιερώτερον ἐπὶ τῆς γῆς λειτούργημα καὶ νὰ ὀρίσῃ δι' ἑαυτὸν ὡς τελικὸν καὶ ἀπλανῆ τοῦ βίου σκοπὸν.

Μετὰ ἐπιτυχεῖς λοιπὸν ἐξετάσεις κατὰ τὸ ἔτος 1895 εἰσαχθεὶς ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Θεολογικῇ Σχολῇ καὶ τυχὼν τῆς προστασίας τοῦ ἀειδύμου Πατριάρχου πρώην Ἱεροσολύμων Νικοδήμου, ἐρησυχάζοντος τότε ἐν τῷ κατὰ τὴν Χάλκην Ἀγιοταφικῷ μετοχίῳ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Κρημουῦ, καὶ διακούσας ἐπὶ ἐπταετίαν ὅλην τῶν Θεολογικῶν μιλημάτων, ἔτυχε κατὰ τὸ ἔτος 1902 τοῦ Θεολογικοῦ Διπλώματος. Μετὰ ζωηρᾶς πάντοτε μνήμης ἀναπολῶ τὴν ἱεράν στιγμήν καθ' ἣν, ἀνακηρυσσόμενοι διδάκτορες τῆς Θεολογίας μετὰ τῶν λοιπῶν συμμαθητῶν μας καὶ δίδοντες τὸν ὄρκον τῆς πίστεως, ἐδάκρυε διαρκῶς, ὡς ἐὰν προεμάντευεν, ὁ Ἐθνομάρτυς, ὅτι μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων ἐτῶν ἔμελλε νὰ θυσιασθῇ εἰς τὸν βωμὸν τῆς Πατρίδος πιστὸς τηρητῆς τοῦ ὄρκου ἐκείνου καὶ φύλαξ ἄγρυπνος τῆς ἱερᾶς παρακαταθήκης, ἣν ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία ἐκυτῶ ἐκληροδότησε. Μετὰ τὴν ἐκ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ἀποφοίτησιν αὐτοῦ προσελήφθη ἀρχιδιάκονος παρὰ τῷ τότε Μητροπολίτῃ Θεσσαλονίκης Ἀλεξάνδρῳ,

ὑπὸ τοῦ ὁποίου καὶ προήχθη εἰς Ἐπίσκοπον τῆς ἐν Μακεδονίᾳ Ἱερᾶς Ἐπισκοπῆς Πέτρας, ἀφ' οὗ χρόνου κυρίως ἄρχεται καὶ ἡ ἐθνωφελὴς δράσις τοῦ ἐνδόξου Ἐθνομάρτυρος.

Ὅτε δὲ ὁ Μακεδονικὸς ἀγὼν εὐρίσκετο ἐν ὄλῃ αὐτοῦ τῇ ἀγρίᾳ ἐντάσει, οἱ δὲ μεταρρυθμισταὶ ἐμαίνοντο κατὰ παντὸς Ἑλληνικοῦ καὶ μάλιστα τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κορυφῶν του, ἡ δὲ συνηγμένη ἔχθρα τοῦ Χιλιῆ Πασᾶ μετὰ τῶν Εὐρωπαϊκῶν πρακτόρων ἐκράτει ἐξόριστον εἰς Φανάριον τὸν ἀοίδιμον Μητροπολίτην Ἰωακείμ. τὸν Φορόπουλον, τότε ἐδέησεν ἡ Ἐκκλησία καὶ ἀποστείλλη εἰς Μοναστήριον, ὡς ἀντιπρόσωπον αὐτοῦ, τὸν γενναῖον Αἰμιλιανὸν, ὅστις εὐδρόκως ἐξετέλεσε τὸ ἑαυτοῦ καθήκον. Πόσους κινδύνους διέτρεξε καὶ τότε ὁ Ἅγιος Ἱεράρχης, πῶσους ἀγῶνας κατέβαλεν ὑπὲρ τοῦ πυρπολουμένου Γένους δεικνύουσιν αἱ πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν ὑπόπτεροι καταφθάνουσαι πολυάριθμοι αὐτοῦ ἐκθεσεῖς. Δὲν ἐρροβεῖτο ὁ νεαρὸς Ἐπίσκοπος, οὔτε τὰ βλασηστῆρια τῆς τουρκικῆς θηριωδίας, οὔτε τὴν ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν του ἐπισειομένην βουλγαρικὴν μάχαιραν. Ἄριστον δὲ παράδειγμα αὐτοῦ αὐταπαρνήσεως καὶ ἡρωϊσμοῦ ἔχομεν τὴν διάσωσιν τῆς ὑπὸ τῶν βουλγάρων ἀπειλουμένης Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας τῆς Κλαμπουτσίστης.

Ἦτο ἡ παραμονὴ τῆς Κοιμῆσεως τῆς Θεοτόκου, ἡ 14 ὁκτ. Αὐγούστου 1908, ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν ἀνακήρυξιν τοῦ τουρκικοῦ συντάγματος. Ἀπὸ τῆς πρωίας τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἀόριστος ἐκυκλοφόρει φή-

μη ανά τὰς ὁδοὺς τοῦ Μοναστηρίου, ὅτι οἱ Βούλγαροι ὑποστηριζόμενοι ὑπὸ τοῦ νεοτουρκικοῦ κομιτάτου ἐσχόπουν τὴν ἐπομένην νὰ καταλάβωσι τὴν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κλαμπουτσίστης. Ὁ γενναῖος Ἐπίσκοπος χωρὶς νὰ διστάσῃ παραλαβὼν ὀλίγους Ἕλληνας καὶ πέντε τούρκους χωροφύλακας, ἔρχεται εἰς Κλαμπουτσίσταν καὶ διανυκτερεύει ἐντὸς τοῦ ναοῦ. Ὅτε δὲ περὶ τὰ ἐξημερώματα οἱ κομιτατζήδες αἰφνιδίως περιεκύκλωσαν τὴν αὐλὴν τοῦ ναοῦ καὶ ὡς λύκοι ὠρυόμενοι προσεκάλευν αὐτὸν νὰ ἐξέλθῃ τοῦ ναοῦ, ὁ Αἰμιλιανὸς ἀπήντη· «μόνον κεκρὸν θὰ με βγάλετε ἀπὸ μέσα». Οἱ Βούλγαροι βλέποντες τὴν γενναίαν καὶ ἀπορασιστικὴν στάσιν τοῦ Ἐπισκόπου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ, πρὸς δὲ καὶ τῶν τὴν ἀνάγκην πλέον ποιουμένων φιλοτιμίαν τούρκων στρατιωτῶν ἠναγκάσθησαν νὰ ὑποχωρήσωσι καὶ ἡ Ἐκκλησία ἐσώθη.

Τοιαῦτα καὶ ἕτερα πολλὰ γενναῖα κατορθώματα κατορθώσατο ὁ ἑνδοξὸς Ἱεράρχης, ἅτινα ἐκτιμῶσα ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία προήγαγεν αὐτὸν κατὰ τὸν Μάρτιον τοῦ 1910 εἰς Μητροπολίτην Γρεβενῶν. Ἄλλ' ἐνταῦθα καὶ ἐπεφυλάσσετο εἰς τὸν Ἐθνομάρτυρα ὁ τοῦ μαρτυρίου σταυρὸς, ὃν καὶ προησθίνετο, ὁ αἰδιμος, καθὼς κατὰ Ἀπρίλιον τοῦ 1910 ἔγραφέ μοι ἐκ Θεσσαλονίκης. Μόλις ἀφίκετο εἰς τὴν λαχοῦσαν αὐτῷ ἐπαρχίαν εὐθὺς καὶ κατεδείχθησαν αἱ κακαὶ πρὸς αὐτὸν τῶν τούρκων διαθέσεις. Ὁ καίμακάμης τῶν Γρεβενῶν, συμπαθῶν εἰς τὴν Ρουμανικὴν προπαγάνδαν, χάριν τῆς Ρουμανοτουρκικῆς συμμαχίας,

κηρύττει κατ' αὐτοῦ τὸ καταναγκαστικὸν μπεῦχοτάζ
καὶ διακόπτει τὴν μεταξὺ ποιμνίου καὶ ποιμενάρχου
συγκοινωνίαν. Τότε ἐδέησε τὰ τεθῶσιν εἰς ἐνέργειαν
βουλευταὶ καὶ Πατριαρχεῖα, ὅπως καταπεισθῇ ὁ μί-
σθαφνος ἐκεῖνος τυραννίσκος νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἀνά τὰ
χωρία περιοδεῖαν τοῦ νέου Μητροπολίτου. Τοσαύτην
δὲ ἐπιρροὴν ἐξήσκησεν ἡ παρουσία τοῦ Αἰμιλιανοῦ,
τὸ αἰμύλον ὄντως τοῦ λόγου καὶ τὸ πρᾶγον τοῦ χα-
ρακτῆρος, ἐν οἷς διέπρεπεν ὁ ἔνδοξος Ἱεράρχης, ἐπὶ
τῶν κουτσοβλαχικῶν πληθυσμῶν τῆς χώρας, ὥστε
ἐκίνησε τὸν χόλον τῆς Ρουμανικῆς Προπαγάνδης, ἥτις
καὶ ὡς πρῶτιστον αὐτῆς μέλημα ἔθετο τὴν ἐξόντω-
σιν τοῦ γενναίου Ἱεράρχου. Τὸ ἀποτρόπαιον δὲ αὐτῆς
σχέδιον δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐκτελέσῃ ὑποδοηθουμένη καὶ
ὑπὸ τῶν συμμάχων τουρκικῶν ἀρχῶν.

Τίς λοιπὸν ὅσον ἀδαμαντίνην καὶ ἂν κατεκλήρω-
σεν αὐτῇ ἡ φύσις τὴν στερρότητα τῆς γνώμης πρὸς
τῶν ἀτυχημάτων τὰ μέγιστα, τίς ὅσον καὶ ἂν παρε-
σκεύασεν ἑαυτῇ διὰ τῶν φιλοσοφικῶν λέγων ἄπτω-
τον τῆς ψυχῆς τὴν εὐστάθειαν πρὸς τῶν ἀνθρωπί-
νων δεινῶν τὰς καταγιγίδας; τίς ὅσον καὶ ἂν ἐμφο-
ρῆται ἐκ τῆς δυνάμεως τῆς ὀρησκειτικῆς πίστεως καὶ
ἐκ τῆς συναισθήσεως τῆς ἐγκοσμίου ματαιότητος, τίς
λέγω ἐξ ὅλων τούτων δύναται νὰ φυλάξῃ ἄτρεπτον
τὴν αἰσθησιν καὶ στεγνῶν πυρίνων δακρύων τὸν ὀφθαλ-
μὸν εἰς τὸ ἄκουσμα τοιαύτης ἀνηκούστου συμφορᾶς,
ἥτις ἀπέσβεσεν ἓνα τῶν φωτεινοτέρων τῆς Ἐκκλη-
σίας καὶ τοῦ Γένους φωστήρων, ἥτις ἀνῆρπασε τόσον

οικτρῶς καὶ τόσον προῶρως ἓνα τῶν μεγαλητέρων προμάχων τοῦ Ἔθνους;

Ἡ Ἑλληνικὴ Ὁρθοδοξία αισθάνεται παντὸς ἄλλου μεγαλητέραν τὴν συμφορὰν καὶ δριμυτέρους τοὺς πόνους τῆς ὀδύνης διὰ τὸν μαρτυρικὸν θάνατον τοῦ σεπτοῦ αὐτῆς Ἱεράρχου καὶ θλίβεται ἀπαρηγόρητα διὰ τὴν ἀπώλειαν ἐνὸς στεροῦ ὑπερμάχου τῆς Ὁρθοσκείας καὶ τῆς Πατρίδος.

Ναὶ γενναῖε Διμιλιανέ! ὁ μαρτυρικὸς θάνατός Σου δὲν συγκινεῖ ἀπλῶς καὶ δὲν λυπεῖ μόνον τὴν Χριστιανωσύνην, ἀλλὰ καὶ συνταρασσει καὶ συγκλονίξει τὸν Πανελλήνιον κόσμον καὶ προκαλεῖ τὸν ἀποτροπιασμὸν καὶ τὴν βδελυγγμίαν κατὰ τοῦ βαρβάρου κατακτητοῦ, οὗτινος ἡ μισρὰ χεὶρ ἀδήγησε τὰς ἀκαθάρτους χεῖρας τῶν ἀνάνδρων ὀλοφρόνων Σου, ὅπως πλήξωσι τὰ στήθη Σου καὶ κατακρεουργήσουσι τὸ ἅγιον σῶμά Σου. Ἐὰν ἀπέθανες, ἀπέθανες ἐνδόξως ὑπὲρ τῆς Μεγάλης τοῦ Ἔθνους Ἰδέας, ἣν καθηγίασε τὸ αἷμα τοῦ Ἀθανασίου, τὸ σχοινὶ καὶ ἡ πέτρα τοῦ Λούκαρη, ἡ ἀγγέλη τοῦ Γρηγορίου, ὁ ὀδελὸς τοῦ Διάκου, ὁ ὀαυλὸς τοῦ Γ'αβριήλ ἡ μάχαιρα τοῦ Φωτίου καὶ ἡ λοιπὴ ἀθλιότης φάλαγξ τῶν σφαγέντων ἱερέων καὶ τῶν ἐκδαρέντων τοῦ Γένους Διδασκάλων. Ἡ γῆ, ἣτις ἀπερρόφησε τὸ αἷμα τῶν Παλαιολόγων καὶ ἐξ αὐτοῦ ἀνεβλάστησεν ὁ νέος Ἑλληνισμὸς, καὶ ἐγρᾶφη ἡ πολιτικὴ διαθήκη τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐσφραγίσθη ἡ μυστικὴ ὁμολογία, δὲν θὰ παύσῃ νὰ γεννᾷ γίγαντας, ὡς Σέ, τῆς Μεγάλης Ἰδέας. Ἐὰν θλιβώμεθα σήμερον ἐπὶ τῷ θανάτῳ σου, ἀλλὰ καὶ ἐγκαυχώμεθα καὶ

ὑπερηφανεύμεθα διότι τοιαῦτα ἱερά καὶ ἅγια σφάγια ἔχομεν καὶ προσφέρομεν εἰς τὸν βωμὸν τῆς Σεπτῆς Πατρίδος. Θαρροῦντες καὶ ἐλπίζοντες ἐπὶ τοῦ ἁγίου Σου αἵματος καὶ τῶν λοιπῶν συνθηθητῶν Σου, ἀναμένομεν ἐναγωνίως τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἀπὸ τῶν κορυφῶν τοῦ Αἵμου καὶ τοῦ Ὀλύμπου, τῶν Ἀγράφων καὶ τῆς Ἰδῆς θὰ ἀκουσθῇ τὸ ἐγερτήριο τῆς Πατρίδος σάλπισμα, ἵνα καὶ ἡμεῖς ποτίσωμεν διὰ τοῦ αἵματος ἡμῶν τὸ δένδρον τοῦ Ἐθνικοῦ θριάμβου.

Ἀναπαύου λοιπὸν τὸν ὕπνον τοῦ δικαίου, ἅγιε Ἰεράρχα, ἔνδοξε Ἐθνομάρτυ, γενναῖε Αἰμιλιανέ'. Ἡ ἅγια ψυχὴ Σου ἔσ' μὴ λησμονῇ τὸ ἀμαρτωλὸν Γένος μας, τὸ ὁποῖον καὶ ἀπὸ τοῦ ὕψους τῶν οὐρανίων ἀψίδων θὰ περιμένῃ τὰς ἁγίας εὐχὰς Σου. Ναὶ ἀναπαύου, καὶ ἀναπαύου ἐν εἰρήνῃ, διότι ἡ εὐγνωμοσύνη χαράτσει καὶ θὰ χαράξῃ ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Πανθέου τὸ ἔνδοξον ὄνομά Σου, ἡ ἱστορία ἀναγγέλλει καὶ θὰ ἀναγγείλῃ τοὺς ἐνδόξους ἄθλους Σου, ἡ εὐαίσθητος καρδία ποτίζει καὶ θὰ ποτίσῃ διὰ δακρῶν τὸν τάφον Σου. Αἰωνίκα καὶ ἀγήρωσ ἡ μνήμη Σου!

